

Some Biblical and Rabbinic Sources on Disability: An Honest Look

Part 1: Everybody's favorite texts:

Leviticus 19:14	ויקרא יט:יד
You shall not curse the deaf or put a stumbling block before the blind. You shall fear your God: I am Adonai.	לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני יהוה

Psalms 118:22	תהילים קיח:כב
The stone that the builders rejected has become the cornerstone	אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה

Proverbs 22:6	משלי כב:ו
Educate a child according to his way, for even when he grows old he won't stray from it. Or Teach a child in the way he should go [i.e. the right path]....	חנך לנער, על-פי דרכו-- גם כ-י- זקין, לא-יסור ממנה.

Exodus 4:10-16	שמות ד:י-יז
<p>10 And Moses said to God: 'Please God, I am not a man of words, nor have I ever been, even since You have spoken to Your servant; for I am of a heavy mouth and a heavy tongue.'</p> <p>11 And God said to him: 'Who makes a man's mouth? or who makes a man dumb, or deaf, or seeing, or blind? is it not I God? 12 Now go, and I will be with your mouth, and teach you what you will say' 13 And he said: 'Oh God, send, I pray, by the hand of him whom You wilt send.' [i.e. send somebody else!]</p> <p>14 And the anger of the God was kindled against Moses, and God said: 'Isn't there Aaron? Your brother the Levite? I know that he can really speak. And also he's coming to meet you now and when he sees you, he will be happy. 15 And you will speak to him, and put the words in his mouth; and I will be with your mouth, and with his mouth, and will teach you what to do. 16 And he will speak for you to the people; and it will be that he's like a mouth for you, and you will be in God's place for him.'</p>	<p>י ויאמר משה אל-יהוה, בי אדני, לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם, גם מאז דברך אל-עבדך: כי כבד-פה וכבד לשון, אנכי. יא ויאמר יהוה אליו, מי שם פה לאדם, או מי-ישום אלים, או חרש או פקח או עור--הלא אנכי, יהוה. יב ועתה, לה; ואנכי אהיה עם-פיה, והוריתיך אשר תדבר. יג ויאמר, בי אדני; שלח-נא, ביד-תשלח. יד ויחר-אף יהוה במשה, ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי--ידעתי, כי-דבר ידבר הוא; וגם הנה-הוא יצא לקראתך, וראך ושמח בלב. טו ודברת אליו, ושמעת את-הדברים בפיו; ואנכי, אהיה עם-פיה ועם-פיהו, והוריתי אתכם, את אשר תעשון. טז ודבר-הוא לך, אל-העם; והיה הוא יהיה-לך לפה, ואתה תהיה-לו לאלהים.</p>

Pirkei Avot 4:27	מסכת אבות ד:כז
Rabbi Yossef the son of Judah of Kfar HaBavli would say: One who learns Torah from youngsters, whom is he comparable to? To one who eats unripe grapes and drinks [unfermented] wine from the press. One who learns Torah from the old, whom is he comparable to? To one who eats ripened grapes and drinks aged wine.	רבי יוסי ברבי יהודה איש כפר הבבלי אומר, הלמד מן הקטנים, למה הוא דומה--לאוכל ענבים קהות, ושותה יין מגיתו; והלמד מן הזקנים, למה הוא דומה--לאוכל ענבים בשלות, ושותה יין ישן. רבי אומר, אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו: יש קנקן חדש, מלא ישן; וישן, אפילו חדש אין בו.
Said Rabbi Meir: Look not at the vessel, but at what it contains. There are new vessels that are filled with old wine, and old vessels that do not even contain new wine.	

Talmud Shavuot 39a	
All of Israel is responsible for one another	כל ישראל ערביין זה לזה

Mishnah Sanhedrin 4:5	סנהדרין ד:ה
An individual person was created to show the greatness of G-d. While a human being mints many coins from a single cast, and they are all identical. But the Holy One, blessed be G-d strikes us all from the mold of the first human, and each one of us is unique.	להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שאדם טובע מאה מטבעות בחותם אחד, וכולן דומין זה לזה, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו של אדם הראשון, ואין אחד מהם דומה לחברו. לפיכך לכל אחד ואחד לומר, בשבילי נברא העולם. שמא תאמרו, מה לנו ולצרה הזאת, והלוא כבר נאמר "והוא עד, או ראה או ידע; אם לא יגיד, ונשא עווננו" (ויקרא ה, א). או שמא תאמרו מה לנו לחוב בדמיו של זה, והלוא כבר נאמר "ובאבוד רשעים, רינה" (משלי יא, י).

Midrash Tanhua	
Rabbi Abahu said: For all 40 days that Moses was up there, he would learn Torah and then forget it. Moses said to God, "Master of the Universe! It's been 40 days and I know nothing!" What did God do? When 40 days were up, He gave him Torah as gift.	אמר ר' אבהו כל ארבעים יום שעשה משה למעלה, היה לומד תורה ושוכחה, א"ל משה רבונו של עולם הרי יש לי מ יום 'ואיני יודע שום דבר, מה עשה הקב"ה כשהשלים מ'יום נתן לו את התורה במתנה

Part 2: On that day—Radical inclusion or disappearance of disabilities

Option 1: Cures

Isaiah 29:18	ישעיה כט: יח
On that day, the deaf shall hear even written words, and the eyes of the blind shall see even in darkness and obscurity	וְשָׁמְעוּ בַיּוֹם-הַהוּא הַחֲרָשִׁים, דְּבַר-י-סִפָּר; וּמֵאֲפֶל וּמִחֹשֶׁה, עֵינֵי עֹרְרִים תִּרְאֶינָה .

Isaiah 35:5, 6	
Then the eyes of the blind will be opened, and the ears of the deaf shall be opened. Then the lame shall leap like a deer and the tongue of the mute will shout with you. For waters shall burst forth in the desert, streams in the wilderness	אֲז תִּפְקַחְנָה, עֵינֵי עֹרְרִים; וְאֲזַנֵּי חֲרָשִׁים, תִּפְתַּחְנָה . וּ אֲז יִדְלַג כְּאַיִל פֶּסֶחַ, וְתָרַן לְשׁוֹן אֱלִים: כִּי-נִבְקָעוּ בַּמִּדְבָּר מַיִם, וּנְחָלִים בְּעֶרְבָה.

Option 2: Inclusion

Jeremiah 31:7-9	ירמיהו לא:ז-ח
I will bring them from the northern land and gather them from the ends of the earth—the blind and the lame among them, those with child and those in labor—in a vast throng they shall return here. They shall come weeping, and with compassion I will guide them. I will lead them to streams of water, by a level road where they will not stumble. For I am ever a Father to Israel, Ephraim is My first-born	הֲגִנִּי מִבֵּיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן, וְקִבְצָתִים מִיִּרְכַּת־אֶרֶץ-- בָּם עוֹר וּפֶסֶחַ, הָרָה וְיִלְדַת יַחֲדוּ: קָהֵל גְּדוֹל, יָשׁוּבוּ הֵנָּה . ח בְּבִכְי יָבֹאוּ, וּבִתְחֻנּוֹתֵם אוֹבִילֵם--אוֹלִיכֶם אֶל-נְחָלֵי מַיִם, בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְשְׁלוּ בָּהּ: כִּי-הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב, וְאֶפְרַיִם בְּכֹרִי הוּא .

Part 3: Who varies creation

Traditional liturgy	
Blessed is the One who makes creations different/who varies creations	ברוך משנה הבריות

Tosefta Brachot 6:6,6:7	תוספתא ברכות ו:ו, ז
<p>One who sees a Cushite or an albino, or [a man] red-spotted in the face, or [a man] white-spotted in the face [a man afflicted with psoriasis or elephantiasis], or a hunchback, or a dwarf (or a deaf man or an imbecile, or a drunk) says "Blessed is the one who creates such varied creatures. [One who sees] an amputee, or a lame man, or a blind man, or a man afflicted with boils, says "Praised be the true judge"</p> <p>One who sees attractive people or attractive trees says, "Praised be the one who created attractive creations"</p>	<p>ו, ה, הרואה את הכושי ואת הגיחור ואת הלזקן ואת הקיפח ואת הננס ואת הדרניקוס (ואת החרש ואת השוטה ואת השכור) אומר ברוך משנה הבריות</p> <p>את החגר ואת הקיטע ואת הסומא ומוכי שחין ואת פתויי ראש ואת הבהקנין אומר ברוך דין האמת.</p> <p>ו, ז, ראה בני אדם נאין ואילנות נאין אומר ברוך שברא בריות נאות.</p>

Talmud Brachot 58b	ברכות נח:ב
<p>R. Joshua b. Levi said: On seeing pock-marked persons one says: Blessed be He who makes strange creatures.</p> <p>An objection was raised: If one sees a negro, a very red or very white person, a hunchback, a dwarf or a dropsical person, he says: Blessed be He who makes strange creatures. If he sees one with an amputated limb, or blind, or flatheaded, or lame, or smitten with boils, or pock-marked, he says: Blessed be the true Judge!</p> <p>There is no contradiction; one blessing is said if he is so from birth, the other if he became so afterwards. A proof of this is that he is placed in the same category as one with an amputated limb; this proves it.</p> <p>Our Rabbis taught: On seeing an elephant, an ape, or a long-tailed ape, one says: Blessed is He who makes strange creatures. If one sees beautiful creatures and beautiful trees, he says: Blessed is He who has such in His world.</p>	<p>אמר ריב"ל הרואה את הבהקנים אומר ברוך משנה הבריות</p> <p>מיתיבי ראה את הכושי ואת הגיחור ואת הלזקן ואת הקפח ואת הננס ואת הדרניקוס אומר ברוך משנה את הבריות את הקטע ואת הסומא ואת פתויי הראש ואת החגר ואת המוכה שחין ואת הבהקנים אומר ברוך דין אמת</p> <p>ל"ק הא ממעי אמו הא בתר דאיתליד דיקא נמי דקתני דומיא דקטע שמע מינה ת"ר הרואה פיל קוף וקפוף אומר ברוך משנה את הבריות ראה בריות טובות ואילנות טובות אומר ברוך שככה לו בעולמו</p>